

«Соціальні технології змін: як залучити однодумців і поліпшити якість життя у громаді»

Додатковий матеріал для самостійного вивчення: «Техніки генерування яскравих ідей»

Під час презентації першої теми другого модулю програми для ОМС, як стосувалася теорії змін і, у т. ч. пошуку ідей для позитивних змін у громаді, спікерка Кадрія Сафіуліна, кандидатка технічних наук, доцентка, обговорила з учасниками техніки, які уможливають продукувати різноманітні ідеї, так як метод мозкового штурму, фрірайтинг та метод 6-3-5. Останню техніку лекторка запропонувала слухачам в якості домашнього завдання. На початку наступного вебінару під час обговорення домашнього завдання найбільш активні учасники поділилися з іншими результатами застосування методу 6-3-5, відмічаючи його ефективність у генеруванні оригінальних ідей. Тому пропонуємо вам ще декілька технік, які також стануть вам у пригоді для вдосконалення вашої здатності створювати і знаходити нові креативні ідеї.

Зворотний мозковий штурм. Цей метод допоможе знайти вирішення проблем за допомогою комбінування **мозкового штурму** та так званих **зворотних технік**. Він розширить можливості мозкового штурму та дозволить знайти ще більше цікавих ідей.

Для застосування цієї техніки потрібно використовувати два «зворотні» запитання: замість запитання «Як вирішити чи уникнути виникнення проблеми?», запитують «Як можна викликати проблему?». А замість запитання «Як можна досягти цих результатів?», запитують «Як можна досягти протилежного ефекту?».

Спочатку потрібно чітко визначити проблему та записати її. Потім варто перевернути проблему та запитати «Як викликати проблему і як замість її вирішення навпаки погіршити?». Потім треба провести мозковий штурм і знайти різні варіанти погіршення ситуації. Це досить веселий і вільний процес, тому що мета — ламати, а не будувати. Не можна на даному етапі відкидати жодної ідеї, бо згодиться абсолютно все.

Коли складено перелік погіршення проблеми, потрібно їх перевернути. Далі йде оцінка ідей: чи можна побачити потенційне рішення, чи є ознаки можливого рішення. Ця техніка вкрай ефективна тоді, коли немає бачення очевидного вирішення проблеми.

Приклад з нашої освітньої галузі. Проблема: «Як викладати так, щоб навчання було ефективним?».

Перевернута проблема: «Як викладати так, щоби нічого не навчити?».

Або мистецтво презентації. Проблема: «Як ефективно подати свій матеріал, щоб було цікаво та зрозуміло? Як змусити людей жваво зацікавитися викладенням? Як пояснювати складні речі просто та доступно?»

Перевернута проблема: «Як жадливо подати свій матеріал, щоб ніхто нічого не зрозумів? Як змусити людей нудьгувати при цьому? Як пояснювати прості речі складними та незрозумілими словами?».

Запропонуйте різні варіанти погіршення ситуації:

- Написи у презентації мають бути виконані дуже мілким шрифтом, щоб ніхто нічого не бачив.
- Замість слайдів треба робити слайдоменти – помісь слайду й документу (текст та кресленик або складна схема), які закривають одне одного, що унеможлиблює в них розібратися.
- Говорити тихим нудним голосом, щоб слухачі солодко засинали.
- Не наводити жодних прикладів.
- Часто використовувати спеціальні терміни, не пояснюючи їхнього значення.
- Не поставити слухачам жодного запитання.

Мабуть ви самі можете доповнити цей перелік, а потім перевернути ці ідеї й оцінити можливі рішення.

Техніка Мольєра.

Нею користувався великий французький драматург та поет Мольєр.. Цю техніку також називають «**метод незамилених очей**». Вона допомагає по-новому поглянути на проблему і почути думки людей, які майже неможливо отримати іншим чином.

Потрібно запросити людей, із суміжними або зовсім іншими компетенціями щодо даної проблеми. Після ознайомлення запрошених із проблемою, потрібно провести звичайний мозковий штурм. Люди з незамиленим поглядом на цю проблему допоможуть привнести дійсно свіжий струмінь у креативний процес і сприяти генерації нових ідей.

Шість капелюхів мислення.

Це просунута версія мозкового штурму. Вона має ігрову форму, дозволяє подивитися на завдання з різних боків та покращує взаємодію у команді.

Кожен учасник поперемінно «одягає» один із капелюхів, тобто обмірковує проблему під одним із шести кутів:

Синій капелюх – його приміряє лише один учасник – модератор. Він формулює ціль, стежить за правильним використанням усіх капелюхів і підбиває підсумки. **Білий капелюх** – відповідає за аналітичне осмислення проблеми. Учасники обговорюють наявні факти, шукають необхідну інформацію. **Червоний капелюх** – дає можливість висловити емоційне ставлення до проблеми та можливих варіантів її вирішення. **Чорний капелюх** – передбачає песимістичний погляд на обговорюване завдання. Учасники обговорюють його негативні сторони та наслідки. **Жовтий капелюх** – відповідає за оптимістичний бік проблеми. **Зелений капелюх** – займається власне генеруванням ідей та пошуком нових, нестандартних методів вирішення завдання

Техніка квоти ідей.

Метод ґрунтується на твердженні, що людина завжди недооцінює свої можливості, тобто вона здатна на більше, ніж їй здається. Встановлюючи певні рамки, людина стимулює мозок шукати вихід зі становища, тим самим покращуючи свої показники. Цю техніку найліпше використовувати у поєднанні з іншими методами. Потрібно встановити для себе мінімальну кількість ідей, яку можна вигадати за день, - наприклад три ідеї. Щодня треба виконувати цей план. Якщо відчувається здатність на більше – треба не зупинятися, а продовжувати генерувати ідеї. Згодом планка може бути підвищена.

Метод Волта Діснея.

Волт Дісней, який створив одну з найбільших кінокомпаній світу, запропонував метод, який нагадує шість капелюхів мислення. Людині також доведеться приміряти на себе різні ролі, щоб вийти за рамки.

Треба озирнути проблему трьома різними поглядами, причому послідовно перевтілюючись у кожну з нижчеописаних ролей: **Мрійник** – вигадує найшаленіші ідеї і не обмежує себе ні в чому. Потрібно подумати, яким би могло бути ідеальне рішення ідеальними методами. **Реаліст** – розглядає задуми Мрійника з погляду поточних можливостей. Як можна втілити ідею у неідеальному світі. Шукає конкретні шляхи, у можливості реалізації яких можна бути впевненим. **Критик** – шукає всі вади у плані. Аналізує свої ідеї, виявляє слабкі місця та помилки.

Креативність – це одна з найважливіших навичок, яка притаманна лише людині. Ніякий штучний інтелект, що досяг величезних успіхів у галузі обробки даних, дотепер не здатний породжувати нові ідеї. А людина – здатна!

Більш того, людство розробило досить багато технік, застосовуючи які, можна продукувати оригінальні та корисні ідеї.